

be került. Az intézeti székházat gyógyszer-lónak akarták potom pénzen eladni, míg közben naponta kaptuk az újabb és újabb ötleteket a kutatásért felelős főosztálytól, hogy melyik intézettel terveznek összevonni minket. Nekem a kedvencem az akkori Gyümölcs és Dísznövény Kutató-Fejlesztő Intézettel való összevonás gondolata volt, hiszen, mint az akkor illetékes főosztályvezetőnk mondta: „– Ottan is fával foglalkoznak.”

Így teltek az intézet mindennapjai ebben az időszakban. Lehetett választani, hogy a maradék kutatói gárdával valami csendes vegetálásra rendezkedik be, vagy értelmes fejlesztésekkel és – de utálom a szót – átszervezésekkel nyitni próbál és előre menekül.

Szerencsére az utóbbi mellett döntöttek. Megkezdődött a megmaradt állomások profiltisztítása, az átfedésekkel működő állomás és osztályszervezet egységes kezelése, a központ rekonst-

rukciója, a számítógép- és gépkocsipark megújítása és egy, a kor legkényesebb európai igényeit is kielégítő labor-komplexum kiépítése Sárváron. Mindezt megalázóan alacsony bérszínvonal mellett csinálta végig a 100 fős létszámú intézet.

Az elmúlt években szerencsére a kutatói átlagéletkor is csökkenni kezdett, vagyis a változatlanul alacsony bérek mellett sikerült új és tehetséges fiatal kutatókat az intézetbe vonzani. Az ökoszisztéma szemléletű kutatások így kerülhettek időben és a nemzetközi kutatási gyakorlattal párhuzamosan terítékre. A tudományos osztályvezetők zöme is harmincas, negyvenes éveiben jár, nemzetközileg is ismert és elismert kutató.

Az intézet önmagára talált és újra képes lett mind az alap- és alkalmazott kutatások, mind a fejlesztések terén marandót alkotni. Emellett meg tudta őrizni Európában egyedülálló kísérletterület-hálózatát és ezt sem tehetné meg a

gyakorlatban dolgozó kollégák segítségével. Soha nem léptem úgy kísérleti területre, hogy arról előzetesen a terület gazdáját ne értesítettem volna, sőt olyanra is alig emlékszem, hogy ne együtt beszéltük volna meg a teendőket, sokszor ne együtt végeztük volna el a méréseket, adatfelvételeket is. Azok a kutatók, akiket én akkor az intézetben ismertem és akiknek nagy része ma is ott dolgozik, ugyanígy járt el.

Nem kétséges, hogy a szűk létszám- és támogatási keret, továbbá a túlbonyolított kutatási pályázatos rendszerek lehatárolják az intézet lehetőségeit, de nem tudok ma sem elképzelni olyan helyzetet, hogy a gyakorlat által megfogalmazott igények ne kapjanak az ERTI feladatok között prioritást.

Dr. Sárvári János
a MEGOSZ főtitkára

(aláírt cikk, név, cím, elérhetőség a Szerkesztőségben)

Mit vár a gyakorlat az erdészeti kutatástól? (Elhangzott a Magyar Tudományos Akadémián)

Az erdészeti kutatásnak az alapkutatásokon túl választ kell tudni adni az aktuális helyzet kapcsán megfogalmazásra kerülő és feladatkörébe tartozó kérdésekre.

Az elmúlt évtizedben az erdőgazdálkodással kapcsolatban az 1992. évi Riói és a 2002. évi Johannesburgi Földcsúcs kapcsán új gondolatok jelentek meg, amelyek mentén a szemlélet és erdészeti politika környezetorientált, ökológiai kihívásoknak megfelelő gazdálkodás irányába formálódott át.

Hazánkban már 1879. évi XXXI. törvény tartalmazta a fenntarthatóság elvét, az 1935. évi IV. törvény tartalmazta az első természetvédelmi jogi szabályozást, 1961. évi VII. törvény az erdőgazdálkodás és a vadászat összhangjában hozott előrelépést és az 1996. évi LIV. törvény már összhangban a 1996. évi LIII. és LV. törvénnyel lehetővé tették egy ökológiai alapú új társadalmi elvárásoknak történő megfelelő erdőgazdálkodási szabályozást.

A tavalyi évben elfogadott Nemzeti Erdő Programunk a fenti új gondolat figyelembevételével és a korábbi tartamossági elveket már magában foglaló jogi szabályozásra épülve fogalmazott meg alapelveket és fogadott el stratégiai célokat.

Ez alapján a hazai erdőgazdálkodás legfőbb alapelve és célja, az erdővel mint természeti erőforrással való tartamos és fenntartható gazdálkodás, melynek ki kell elégíteni a társadalom erdőkhöz kapcsolódó fogyasztási, környezetvédelmi, szociális, üdülési és kulturális igényeit.

A megfogalmazott stratégiai célok szerint: Az erdőt olyan módon és ütemben kell hasznosítani, hogy a gazdálkodási lehetőségek a jövő nemzedékek számára is fennmaradjanak úgy, hogy az erdő megőrizze biológiai sokféleségét, természetközelségét, termő-, felújuló, és életképességét, betöltse védelmi, gazdasági, természet- és környezetvédelmi, egészségügyi-szociális, kulturális, turisztikai, valamint oktatási és kutatási célokat szolgáló szerepét.

Így a kutatásnak szerepe kell legyen a Nemzeti Erdő Program megfelelő tudományos megalapozására is és számos esetben a gyakorlati megvalósítás előfeltételét jelentheti.

Jelentősége kiemelkedő lehet a társadalmi-gazdasági fejlődés ökoszisztémákkal szembeni kihívásokra adott válaszok megtalálásában, így :

– az erdei ökoszisztémákban bekövetkezett változások jellemzése, az erdőre, mint környezeti rendszerre irányuló hatások, a klímaváltozás erdőgazdálkodásra gyakorolt hatásának (az erdőárok

okai, rovarkártevők, betegségek, légköri szennyezettség stb.), előrejelzésében,

– a természetközeli erdőgazdálkodás és az ültetvényyszerű fatermesztés módszereinek továbbfejlesztésében,

– az erdőgazdálkodási módszerek és a különböző erdőkezelési gyakorlatok biodiverzitásra kifejtett hatásainak vizsgálatában,

– az erdőkezelés materiális és immateriális hasznának és szolgáltatásainak feltárásában, elemzésében,

– a favagyon kitermelhető része és annak hasznosítási lehetőségei vizsgálatában, illetve az ezzel kapcsolatos eljárások elemzésében.

– a fenntartható, tartamos erdőgazdálkodás kritérium rendszerének és mérőszámainak kidolgozásában.

– a biomassza hasznosítás komplex kérdéskörének kidolgozásában.

A fenti kutatások finanszírozására számba kell venni valamennyi elérhető forrást, így:

– költségvetési támogatásokat,

– EU társfinanszírozású kutatási forrásokat,

– pályázatos lehetőségeket,

– Nemzeti Erdő Programunk keretében megfogalmazott kutatás fejlesztési lehetőségeket.

Elkerülhetetlen az erdészeti kutatás jövőképeinek kidolgozása is, hogy a kor kihívásaira választ adó eredményei kapcsán ismét teljes körűen betölthesse az ágazaton belüli kiemelt szerepét.

Klemencsics András
FVM főosztályvezető